

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
TA'LIM VA ILM-FAN VAZIRLIGI

**ANDIJON VILOYATI PEDAGOGIK
MAHORAT MARKAZI**

“Ta’lim jarayonida inson va sun’iy intellekt o‘zaro ta’sirining psixopedagogik jihatlari”

mavzusidagi

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI

26-OKTYABR, 2026-YIL

ANDIJON — 2026

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
TA’LIM VA ILM-FAN VAZIRLIGI
ANDIJON VILOYATI PEDAGOGIK MAHORAT MARKAZI**

**“TA’LIM JARAYONIDA INSON VA SUN’IY INTELLEKT O‘ZARO
TA’SIRINING PSIXOPEDAGOGIK JIHATLARI”**

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA MATERIALLARI

2026-yil 26-oktyabr

**«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ
ЧЕЛОВЕКА И ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ»**

МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

26 октября 2026 года

**“PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF HUMAN-
ARTIFICIAL INTELLIGENCE INTERACTION IN THE EDUCATIONAL
PROCESS”**

MATERIALS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

October 26, 2026

ANDIJON — 2026

Ta’lim jarayonida inson va sun’iy intellekt o‘zaro ta’sirining psixopedagogik jihatlari.
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. – Andijon: Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi, 2026.

Ushbu to‘plamda Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi tomonidan 2026-yil 26-oktyabr kuni oflayn va onlayn shaklda tashkil etilgan “Ta’lim jarayonida inson va sun’iy intellekt o‘zaro ta’sirining psixopedagogik jihatlari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyaga kelib tushgan maqola va tezislar o‘rin olgan. Konferensiyada O‘zbekiston, Rossiya, Qozog‘iston va Ozarbayjon olimlari, oliy ta’lim muassasalari professor-o‘qituvchilari hamda amaliyotchi pedagoglar ishtirok etdi.

To‘plam materiallari to‘rt yo‘nalish bo‘yicha guruhlangan: sun’iy intellektning inson kognitiv rivojlanishi va tafakkur jarayonlariga ta’siri; ta’limda inson – sun’iy intellekt o‘zaro ta’sirining psixologik xavfsizlik va ijtimoiy-emotsional jihatlari; sun’iy intellekt asosida ta’lim jarayonini transformatsiya qilish, innovatsion pedagogik texnologiyalar va o‘qituvchi kompetensiyasi; sun’iy intellektni ta’limda qo‘llashning axloqiy, huquqiy va ijtimoiy-pedagogik muammolari.

Konferensiya materiallaridan oliy ta’lim muassasalari professor-o‘qituvchilari, umumta’lim maktablari o‘qituvchilari, psixologlar, tadqiqotchilar hamda ta’limda raqamli texnologiyalarni qo‘llash masalalari bilan qiziquvchi barcha mutaxassislar foydalanishlari mumkin.

Mas’ul muharrir: markaz direktori T.T.Turg‘unov

Tahrir hay’ati: Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor Q.Azizova;
Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b dotsent R.Latibjonov;
Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi M.Soliyev
katta o‘qituvchilar: N.Norova, J.Xudoyberdiyeva
o‘qituvchilar: K.Xamidova, I.Xasanova, M.Mashrabova

Taqrizchilar: M.A.Abdullayeva – AVPMM Fanlarni rivojlantirish bo‘limi boshlig‘i, p.f.n professor;
B.S.Abdullayeva – O‘zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti professor, psixologiya fanlari doktori (DSc)

Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi Ilmiy-metodik kengashining 2026-yil ____-dagi ____-sonli yig‘ilishi qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

To‘plamdan o‘rin olgan maqolalarning saviyasi, sifati, ilmiy dalillarning haqqoniyligi hamda mazmuni uchun mualliflar mas’uldir.

© AVPMM, 2026

GENERATIV SUN’IY INTELLEKTNING MUAMMOLI VAZIYATLARNI HAL QILISH VA QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIGA TA’SIRI

Norova Nilufar Norbo‘ta qizi

Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi.

Pedagogika va psixologiya kafedrasida kata o‘qituvchisi.

+998934620519

Annotatsiya. Mazkur maqolada generativ sun’iy intellektning muammoli vaziyatlarni hal qilish va qaror qabul qilish jarayonlariga ta’siri psixologik-pedagogik nuqtayi nazardan tahlil qilingan. Generativ sun’iy intellektning axborotni tizimlashtirish, muammoning ehtimoliy sabablarini aniqlash, muqobil yechimlarni ishlab chiqish va qaror variantlarini qiyosiy baholashdagi imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, sun’iy intellektga ortiqcha tayanish, mustaqil fikrlash faolligining pasayishi, kognitiv yuklamaning tashqi vositalarga ko‘chirilishi hamda axborot ishonchliligi bilan bog‘liq ehtimoliy xavflar ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar. Generativ sun’iy intellekt, muammoli vaziyat, muammoni hal qilish, qaror qabul qilish, kognitiv jarayonlar, tanqidiy tafakkur, kognitiv mustaqillik, metakognitiv refleksiya, psixopedagogik yondashuv.

Аннотация. В статье анализируется влияние генеративного искусственного интеллекта на процессы решения проблемных ситуаций и принятия решений с психолого-педагогической точки зрения. Раскрываются возможности генеративного искусственного интеллекта в систематизации информации, выявлении вероятных причин проблемы, разработке альтернативных решений и сравнительной оценке возможных вариантов. Рассматриваются потенциальные риски, связанные с чрезмерной зависимостью от искусственного интеллекта, снижением самостоятельной мыслительной активности, переносом когнитивной нагрузки на внешние инструменты и достоверностью предоставляемой информации.

Ключевые слова: генеративный искусственный интеллект, проблемная ситуация, решение проблем, принятие решений, когнитивные процессы, критическое мышление, когнитивная самостоятельность, метакогнитивная рефлексия, психолого-педагогический подход.

Abstract. This article examines the influence of generative artificial intelligence on problem-solving and decision-making processes from a psychological and pedagogical perspective. It explores the potential of generative AI to organize information, identify possible causes of problems, generate alternative solutions, and compare decision options. The article also discusses

potential risks associated with excessive reliance on AI, reduced independent thinking, cognitive offloading, and the reliability of AI-generated information.

Keywords: generative artificial intelligence, problem-solving, decision-making, cognitive processes, critical thinking, cognitive autonomy, metacognitive reflection, psychological and pedagogical approach.

Kirish. Raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi generativ sun'iy intellekt texnologiyalarining inson faoliyatining turli sohalariga, jumladan, ta'lim va psixologik-pedagogik faoliyatga keng kirib kelishiga sabab bo'lmoqda. Mazkur texnologiyalar axborotni qayta ishlash, murakkab masalalarni tahlil qilish, muqobil yechimlarni ishlab chiqish va turli vaziyatlar yuzasidan tavsiyalar olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu bilan birga, sun'iy intellektdan foydalanish insonning mustaqil fikrlashi, tanqidiy baholash qobiliyati va qaror qabul qilish strategiyalariga qanday ta'sir ko'rsatishi masalasi dolzarb ilmiy muammolardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Muammoli vaziyatlarni hal qilish va qaror qabul qilish insonning murakkab kognitiv faoliyati bilan bog'liq bo'lib, muammoni anglash, mavjud axborotni tahlil qilish, sabab-oqibat munosabatlarini aniqlash, muqobil variantlarni taqqoslash va ehtimoliy natijalarni baholash kabi aqliy jarayonlarni qamrab oladi. Ushbu jarayonlarning samaradorligi shaxsning bilimlari, tajribasi, mantiqiy fikrlashi, vaziyatni baholash qobiliyati va o'z faoliyatini nazorat qilish ko'nikmalariga bog'liq. Generativ sun'iy intellekt mazkur faoliyatni qo'llab-quvvatlovchi vosita sifatida namoyon bo'lishi mumkin, biroq uning takliflari har doim ham to'liq, ishonchli yoki muayyan vaziyatga mos bo'lavermaydi.

Generativ sun'iy intellektning muammolarni hal qilishdagi imkoniyatlari, avvalo, axborotni tizimlashtirish, muammoning ehtimoliy sabablarini aniqlash va turli yechimlarni ishlab chiqishda ko'rinadi. Bunday texnologiyalardan maqsadli foydalanish insonning muammoga turli nuqtayi nazardan yondashishiga, dastlabki qarashlarini qayta ko'rib chiqishiga va qaror variantlarini qiyosiy tahlil qilishiga yordam berishi mumkin. Biroq sun'iy intellekt tomonidan taqdim etilgan javoblarni tekshirmasdan qabul qilish mustaqil tahlil faolligining cheklanishiga, noto'g'ri xulosalarga yoki tashqi tavsiyalarga ortiqcha tayanishga olib kelishi ehtimoli mavjud.

Mazkur masalaning psixologik-pedagogik jihati shundaki, generativ sun'iy intellektdan foydalanish natijasi nafaqat texnologiyaning imkoniyatlariga, balki foydalanuvchining bilim darajasi, tanqidiy tafakkuri, metakognitiv ko'nikmalari va axborotni mustaqil baholash qobiliyatiga ham bog'liq. Ayniqsa, ta'lim jarayonida o'quvchi yoki talabaning tayyor javobni qabul qilishi emas, balki muammoni mustaqil anglash, yechimlarni asoslash, dalillarni tekshirish va o'z fikrlash jarayonini tahlil qilish faoliyati muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli sun'iy

intellekt inson tafakkurini almashtiruvchi vosita sifatida emas, balki mustaqil aqliy faoliyatni qo'llab-quvvatlovchi resurs sifatida qo'llanishi lozim.

Muammoni anglash va uning sabablarini aniqlash jarayonida generativ sun'iy intellekt turli taxminlarni shakllantirishga yordam beradi. Masalan, o'quvchining ta'lim faoliyatidagi faolligi pasaygan vaziyatda motivatsiya, o'quv materialining murakkabligi, ijtimoiy muhit va individual xususiyatlar bilan bog'liq ehtimoliy omillarni ko'rib chiqish mumkin. Biroq sun'iy intellekt tomonidan taklif etilgan taxminlar aniq tashxis yoki isbotlangan xulosa sifatida qabul qilinmasligi lozim. Ularni pedagogik kuzatish, suhbat va tegishli ma'lumotlar asosida tekshirish zarur.

Generativ sun'iy intellektning muhim imkoniyatlaridan yana biri muqobil yechimlarni ishlab chiqish va ularni qiyosiy tahlil qilishga ko'maklashishidir. Inson dastlabki qarashlari doirasida cheklanib qolmasdan, turli yondashuvlarni ko'rib chiqishi, ularning afzalliklari va cheklovlarini aniqlashi mumkin. Bunday foydalanish muammoga moslashuvchan yondashish, ijodiy fikrlash va tahliliy faoliyatni qo'llab-quvvatlashi ehtimoli mavjud. Ta'lim jarayonida mazkur imkoniyatlardan muammoli vaziyatlarga asoslangan topshiriqlarni ishlab chiqish, munozarali savollarni shakllantirish va o'quvchilarni mustaqil izlanishga yo'naltirishda foydalanish mumkin. Bunda o'quvchining faoliyati tayyor javobni o'zlashtirish bilan cheklanmasdan, muammoning mohiyatini aniqlash, turli yechimlarni taqqoslash va tanlangan qarorni dalillar bilan asoslashga yo'naltirilishi kerak.

Generativ sun'iy intellekt tomonidan taqdim etilgan ma'lumotlarning ishonchiligi ham qaror sifatiga ta'sir qiluvchi muhim omildir. Tizim ayrim hollarda noto'g'ri ma'lumotlar, yetarlicha asoslanmagan xulosalar yoki vaziyatning muhim xususiyatlarini hisobga olmaydigan tavsiyalarni ishlab chiqishi mumkin. Shu sababli qaror qabul qilishda axborot manbalarini tekshirish, dalillarning ishonchligini baholash va muqobil yondashuvlarni tahlil qilish zarur. Ta'lim jarayonida generativ sun'iy intellektidan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini qo'llab-quvvatlashga yo'naltirilishi lozim. Buning uchun muammoli vaziyat bilan dastlabki mustaqil ishlash imkoniyatini yaratish muhim. O'quvchi sun'iy intellektga murojaat qilishdan avval muammoni tahlil qilishi, uning sabablarini aniqlashga urinishi va dastlabki yechimlarini shakllantirishi kerak. Bunday yondashuv mavjud bilimlarni faollashtirish hamda shaxsiy fikrlash strategiyalarini namoyon etishga yordam beradi. Faoliyat yakunida reflektiv tahlil tashkil etiladi. O'quvchi muammoni dastlab qanday tushungani, AI tavsiyalari uning fikriga qay darajada ta'sir qilgani, qaysi ma'lumotlarni tekshirgani va yakuniy xulosaga qanday kelganini baholaydi. Shu orqali o'z fikrlash jarayonini anglash, qarorlarning asoslanganligini tekshirish va kelgusidagi faoliyatni takomillashtirish

imkoniyati yaratiladi. Mazkur amaliy yondashuv maqola muallifi tomonidan taklif etilgan nazariy-pedagogik tavsiya hisoblanadi. Uning samaradorligini aniqlash uchun keyingi tadqiqotlarda o‘quvchilarning muammoni hal qilish sifati, tanqidiy tafakkuri, qarorlarni asoslash qobiliyati va metakognitiv refleksiyasidagi o‘zgarishlarni empirik o‘rganish maqsadga muvofiq.

Xulosa qilib aytganda, generativ sun’iy intellektning muammoli vaziyatlarni hal qilish va qaror qabul qilish jarayonlariga ta’sirini tahlil qilish uning insonning kognitiv faoliyatini qo‘llab-quvvatlash imkoniyatlari bilan bir qatorda, mustaqil fikrlash va axborotni tanqidiy baholash bilan bog‘liq muammolarni ham yuzaga chiqarishini ko‘rsatadi. Mazkur texnologiya murakkab axborotni tizimlashtirish, muammoning ehtimoliy sabablarini aniqlash, muqobil yechimlarni ishlab chiqish va qaror variantlarini taqqoslashda yordam berishi mumkin. Biroq uning tavsiyalari har doim ham ishonchli yoki muayyan vaziyatga to‘liq mos bo‘lmasligi sababli, yakuniy xulosa insonning mustaqil tahlili va asoslangan bahosiga tayanishi zarur.

Generativ sun’iy intellektidan foydalanish samaradorligi foydalanuvchining tanqidiy tafakkuri, mavjud bilimlari, axborot manbalarini tekshirish ko‘nikmalari va o‘z fikrlash jarayonini nazorat qila olish qobiliyati bilan chambarchas bog‘liq. Sun’iy intellekt tomonidan taklif etilgan yechimlarni muqobil manbalar bilan solishtirish, ularning afzalliklari va cheklovlarini aniqlash hamda ehtimoliy oqibatlarini baholash qarorlarning asoslanganligini ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Ta’lim jarayonida generativ sun’iy intellektidan foydalanish o‘quvchilarning tayyor javoblarni o‘zlashtirishi bilan cheklanmasligi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Miao F., Holmes W. *Guidance for Generative AI in Education and Research*. Paris: UNESCO, 2023. 44 p. DOI: <https://doi.org/10.54675/EWZM9535>.

2. Hou C., Zhu G., Sudarshan V. The role of critical thinking on undergraduates’ reliance behaviours on generative AI in problem-solving // *British Journal of Educational Technology*. 2025. Vol. 56, Issue 5. P. 1919–1941. DOI: <https://doi.org/10.1111/bjet.13613>.

3. Anwar N. The Use of Generative Artificial Intelligence to Develop Student Research, Critical Thinking, and Problem-Solving Skills // *Trends in Higher Education*. 2025. Vol. 4, No. 3. Article 34. DOI: <https://doi.org/10.3390/higheredu4030034>.

4. UNESCO. *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2021. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381137>.